



Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. II. Materia prima est incorruptibilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

Impugno Primò prædictam opinionem: quia iuxta hunc Auctorem, saltem in generatione elementi, nihil corrupti manet in genito; ergo quando corpora Sanctorum cremantur, & conuertuntur in ignem, nihil manet quod antea fuerat in Sanctis, ergo saltem tunc non erunt veneratione dignæ Reliquiæ Sanctorum, ergo iuxta hunc Auctorem errat Ecclesia in veneratione cinerum Sanctorum; quod affirmare, aperta est hæresis. Quod autem Ecclesia facit erga Sanctorum cineres, hoc faciunt omnes & gentiles erga suorum defunctorum cineres, quos custodiunt, & si sint virorum illustrium, in veneratione habent; ergo naturæ lumen docet, etiam in his conuersionibus elementaribus manere aliquod commune subiectum, quod sit materia prima. Possêt fortè respondere, quando corpora comburuntur, & conuertuntur in ignem, manere saltem in eis eam partem quæ antea in eo corpore erat ignis, exclusi aliis quæ ex reliquis elementis constituebantur, & iam sunt conuersæ in ignem, & ratione illius partis esse Sanctorum Reliquias veneratione dignas. Sed hæc solutio quàm sit improbabilis, inde patet, quia tunc non possemus meritò eas Reliquias venerari. Cum enim solum quarta pars esset Sanctorum, aliæ verò tres partes essent noua elementa, potiùs timendum omnino esset, ne dum venerari volumus Reliquias, veneremur partem elementi. Contrà Secundò, Ergo si rursum illi cineres in terram conuertantur, desinente igne, nihil habebunt prorsus de antiquo corpore, quia pars illa ignea, quæ sola manserat, iam periit; in terrâ enim non est formaliter ignis.

Secundò impugno eandem sententiam: Quia hoc commune subiectum, quod in homine & aliis mixtis admittit hic Auctor, nequeunt esse elementa permixta inter se. Quia vel illa elementa sunt penetrata inuicem, vel non. Si sunt penetrata, ergo minùs consequenter dicis, ad productionem ignis corrumpi lignum, vt ignis habeat locum vbi sit, eò quòd nequeat penetrari cum igne; in præsentem autem ponis ipsa elementa inter se penetrata, & consequenter ponis vnum corpus cum alio penetrari posse, quo corrui tua solutio. Si verò non sunt penetrata, ergo vna pars hominis est solum aqua v.g. alia solum ignis, alia aer, & alia terra. cuius falsitas ipsis oculis cernitur: quis enim non videat, omnes partes ligni aut papyri esse omnino similes? Deinde, vbi est calor summus ignis in papyro, vbi summa humiditas aquæ, vbi subtilitas aeris, vbi siccitas terræ? Omnia elementa sunt fecabilia inter se (excipe terram) & quæ faciliè cedunt corporibus quantis, statimque reuniuntur: vnde hoc inuenies in adamante, vel silice, & in aliis mixtis; ergo hæc non constant formaliter elementis. Adde, si hoc esset verum, ipsum compositum sibi paraturum perniciem: quia vna pars ageret in aliam, ignis v.g. in aërem, in aquam, & è contrario. Videmus vnam exiguum scintillam, in quocumque ferè corpore sit, statim extingui. Certè si in eo corpore esset quarta pars ignis, cur non ab eâ defenderetur, & ei adiungeretur? Quid quòd minima scintilla puluerem tormentarium in momento accendit? & tamen quarta pars ignis aut decima, quam ibi ponis in eodem puluere, formaliter vt partem ex quâ puluis ille componitur, tam quæta est ibi, & tam oblita actiuitatis suæ?

Certè hinc, explicatis terminis, huius sententiæ improbabilitas deprehenditur. Præterea si homo componitur non minùs ex aëre & igne, quàm ex terrâ & aquâ, cur est naturâ suâ grauis, & in terram decedit, & non potiùs fertur in aëre? sanè nullam poteris vel apparentem reddere rationem.

Denique, quia quando ex aliquo elemento generatur mixtum, nulla est causa quæ possit producere in illo mixto alia tria elementa. ignis v.g. conuertitur in carbones, quis produxit tunc in carbone formam aeris, aquæ & terræ, vt ex illis permixtis inter se mixtum, id est carbo resultaret? sanè nulla est excogitabilis causa, à quâ tam opposita entia simul producantur; ergo subiectum illud manens in eo mixto, non sunt ipsa elementa, sed aliquid ab ipsis distinctum, & quod manet in quacumque transmutatione; hoc autem nos dicimus materiam primam.

Quòd verò ipsa elementa verè composita sint ex aliquo subiecto communi, & ex formâ substantiali, faciliè probatur: quia quando ignis conuertitur in terram, manet in terrâ multa accidentia quæ fuerant in igne, nimirum calor, qui est idem numero qui erat antea, vt infra ostendemus; ergo manet aliquod subiectum commune quod antea fuerat. sed hoc non est forma ignis, quia hæc omnino periit, ergo ignis aliquid substantiale dicit ultra formam, hoc autem est materia prima. Neque quando vnum elementum transit in aliud, possunt dici manere partes aliorum elementorum, quæ in corrupto fuissent, quia in eo vnicum erat elementum, de quo nihil manet in alio, nisi detur commune subiectum.

Tandem idem solidiùs ostendo: quando ignis disponit lignum vt illud accendat, debet disporre per calorem illud passum (vt experientia ostendit) & in hoc diu hæret; ergo debet suas dispositiones in aliquod subiectum, in quo non est adhuc forma ignis, introducere, nam pars ignea iam eis non indiget, quia iam ibi est ignis; ergo eas introducit in alias partes, ergo in eis est aliquod subiectum quod eas recipiat & retineat in posterum, aliàs inutiliter producerentur: hoc autem non possunt esse alia tria elementa, quia hæc pereunt cum generatur ignis, & consequenter omnia accidentia in eis recepta destruantur; ergo est aliquod subiectum substantiale toti ligno commune, manens etiam postea in igne, hoc autem est materia prima.

Idem posset aliis experientiis & rationibus suaderi, hæc tamen sufficiant ad probandum, contra hunc Auctorem, existentiam materiæ primæ, quo responderetur titulo Sectionis, scilicet, euidentis esse naturæ lumine, dari in rebus materiam primam: cuius existentia probatâ, essentia & proprietates explanandæ sunt.

SECTIO II.

Materia prima est incorruptibilis.

PROBATVR hæc Conclusio communiter. Quia in tantum agentia naturalia corrumpunt formas, in quantum in ipsam materiam introducunt alias præcedentibus contrarias: sed in materiâ primâ nequeunt introduci dispositiones ipsi

ipsi contraria, materia enim est receptiva illarum omnium; si autem illæ essent contraria materia, non possent in illâ recipi, quia vnum contrarium nequit in alio recipi; ergo materia prima nequit destrui à naturalibus agentibus.

12 *Contrarium sui* voco, non quod est dissonum subiecto, quia in hoc sensu certum est, animam, Angelum, aliaque subiecta posse in se recipere contraria, neque hoc impugnat ratio facta. Voco ergo contrarium illud, quod est destructivum subiecti: hoc autem nequit recipi in ipso subiecto, quia si peteret destructionem subiecti in quo est, peteret & suam, essetque sibi contrarium; quod repugnat; neque facile intelligitur, quomodo vnum accidens petat subiecti, in quo est, destructionem.

Dices Primò: Poterunt in formâ subiectari dispositiones contrariae materiae. Sed contrâ, quia forma materialis pendet à materiâ; ergo dispositiones, quæ sunt contrariae materiae, erunt etiam contrariae formæ; ergo non poterunt in formâ recipi. Quod si forma sit spiritualis, & independens à materiâ, etiam ipsa materia est independens à formâ; vnde dispositiones, quæ sunt in formâ, non possunt nocere materiae. Ratio à priori est, quia contrarietas est in ordine ad idem subiectum, è quo se inuicem pellunt contraria: materia autem non habet idem subiectum cum dispositionibus, imò nec diuersum, cum ipsa sit primum omnium subiectum; ergo non potest esse contraria vllis dispositionibus, ergo nec per illas expelli.

13 Dices Secundò: Materia prima pendet à posteriori à formâ, ita vt sine aliquâ indeterminatè nequeat conservari; ergo si agens naturale destruat omnes formas, poterit destruere materiam primam. Respondeo, ab agente naturali non posse destrui vnam formam sine productione alterius, quia destructio per se non intenditur à natura.

Sed virgebis: Lux destruitur sine productione alterius formæ in eius locum, ergo poterunt destrui formæ substantiales, quin alia in earum locum introducantur. Nego consequentiam: disparitas est, quia lux deficit ex defectu conservantis illam, scilicet solis, formæ autem substantiales (vt infra dicemus) conservantur à solo Deo, ideoque ex defectu conservantis nequeunt deficere, solumque deficiunt ex aduentu contrarij.

Dices Tertio, probari argumento facto, non posse materiam primam à causis creatis corrumpi, non verò non posse à Deo corrumpi: sicut enim productio materiae à solo Deo est naturalis, quia est iuxta exigentiam materiae, cur etiam non erit destructio materiae naturalis, licet fiat à solo Deo? vel quia materia ex sua naturâ petit non durare perpetuò, vel quia saltem id illi non repugnat naturaliter; sicut multi dicunt de habitibus voluntatis vel intellectus, posse corrumpi sine aduentu contrarij, & sine defectu causæ conservantis, quia ipsi petunt solum durare pro certo tempore. Fateor, hanc objectionem conuincere, non esse tam certam perpetuitatem ipsius materiae, sicut eius existentiam: nihilominus respondeo, admitiendo, posse dari aliquod ens naturâ suâ exigens solum pro certo tempore durare (vt Disputatione IV. de Animâ à numero 212,

fusè probabo) nego tamen, talem esse materiam primam, tum quia nullâ ratione vel experientiâ id probatur: tum quia, cum ipsa sit commune subiectum formarum substantialium, ad perpetuitatem naturæ oportebat, vt licet formæ variarentur, nihilominus subiectum illas recipiens semper maneret, essetque perpetuum, praesertim cum ferè eadem ratio sit ad probandam materiae perpetuitatem, quæ est ad animi rationalis & Angelorum. Ad instantiam de habitibus respondeo, 15 in illis experientiam cogere nos ad asserendum, eos esse ex se defectibiles, hanc autem experientiam deficere in materiâ primâ, ideo ab illis ad hanc non valere consequentiam.

SECTIO III.

An Materia prima sit potentia passiva formarum.

POTENTIA passiva, siue subiectum, idem est. Quare ergo, cur materia prima sit potius potentia passiva, siue subiectum formæ, quàm è contrario: Hæc respectu materiae, quandoquidem æqualiter inter se vniuntur.

Nonnulli quæstionem hanc impertinentem reputant, perinde ac si quæramus, cur lapis sit lapis, & homo homo. Verum hi non videntur intellexisse sensum quæstionis: licet enim non possimus quærere, cur homo sit homo; possumus tamen dubitare, in quo consistat ratio & essentia hominis. Do ergo tibi, non posse à me quæri, 16 cur materia sit subiectum; potero saltem quærere, in quo consistat hæc ratio subiecti. Adde, quando alicui rei tribuitur prædicatum aliud, diuersum ab eo quod ipsum nomen rei significat, benè posse & debere quæri, cur ei tribuatur: non enim (vt dixi) possum quærere, cur homo sit homo, quia si iam supponis esse hominem, frustra quæris cur sit; at potes quærere cur homo sit animal rationale, quia iam hic est diuersus conceptus ab eo qui formatur quando dicitur homo. Ita non possum quærere, cur materia sit materia; possum tamen, cur materiae tribuatur ratio subiecti. Quam doctrinam obserua pro aliis similibus quæstionibus.

SUBSECTIO PRIMA.

Nonnullæ explanationes reiectæ.

QVÆSTIONI ergo P. Hurtadus Disput. & Sect. 2. cum nonnullis recentioribus responder, ideo materiam dici subiectum, quia denominatur à formâ, & non è contrario. Sed 17 non satisfaciunt, Primò, quia non explicant mihi, quid speciale habeat materia propter quod denominetur à formâ, non autem forma à materiâ, & hoc ego inquiri. Secundò, quia ipsemet fatetur, potuisse ab hominibus dici *albedinem parietatam*, sicut materia dicitur alba; ergo quod forma non denominetur à materiâ, prouenit ex voluntate hominum; at quod materia sit subiectum albedinis, & non è contrario, non pendet ex voluntate hominum; ergo ratio subiecti non consistit in eo quod denominetur. Confirmatur ad hominem: ipsi enim admittunt, à materiâ